

▶ **МЛАДЕН КОВАЧЕВИЋ**
В.Д. ДИРЕКТОРА
ГАРАНТНОГ ФОНДА РС
БРЖЕ И ЈЕФТИНИЈЕ ДО КАПИТАЛА

▶ **УСВОЈЕН ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ** О СТАЊУ У
ОБЛАСТИ МСП И ПРЕДУЗЕТНИШТВА У 2009.
ЈОШ СНАЖНИЈА ПОДРШКА ПРИВРЕДИ

▶ **МИРОСЛАВ ТЕШИЋ**
КОТОРВАРОШКИ
ДОН КИХОТ
ОСВАЈА СВИЈЕТ

О БРОЈ 1 | О ОКТОБАР | О 2010

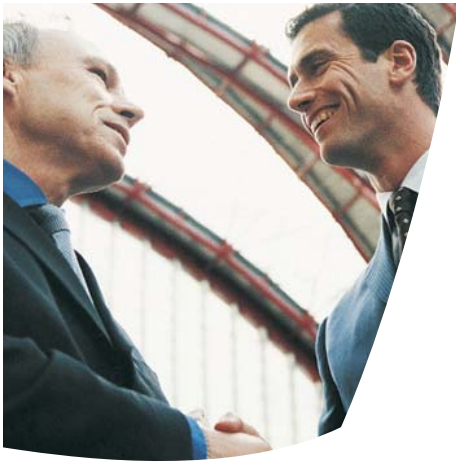
Републичка агенција
за развој малих и
средњих предузећа

Предузетник

Тема броја:

**Предузетништво
на првом мјесцу**

Обука кадрова за писање и управљање пројектима

У организацији Републичке агенције за развој малих и средњих предузећа, у оквиру Европског пројекта успоставе локалне инфраструктуре економског развоја и подршке развоју малих и средњих предузећа, у хотелу "Термаг" на Јахорини, од 6. до 9. септембра 2010. одржан је први круг обуке кадрова РС и Брчко дистрикта за писање и управљање пројектима финансираним од ЕУ. Према ријечима директора Републичке агенције за развој малих и средњих предузећа РС, Слободана Марковића, четвородневну обуку, коју су водили предавачи Павлос Колас из Грчке и Стефаниа Попа из Румуније, прошло је 17 људи.

- Обука је тим људима омогућила да разумеју концепт финансирања пројеката из фондова Европске уније, тачније ИПА фондова и управљање cjелокупним пројектним циклусом, од формулисања идеје оправданости

пројекта, техничког писања пројекта, евалуације и на крају процеса аплицирања, кандидовања и одобравања пројекта - истакао је Марковић. Након овог, првог, циклуса слиједи други у оквиру којег би на исти начин требало оспособити око 180 људи из општина у РС да аплицирају за средства из развојних фондова ЕУ. Они ће бити оспособљени да сачине технички исправне пројекте по методологији ЕУ, што представља претпоставку да ти пројекти уопште буду разматрани у процесу програмирања, као и у процесу финансирања средствима ЕУ. - Тренинзи ће бити организовани по групама општина за око 20 до 25 људи, који се баве локалним економским развојем. Ти људи би требали да прођу обуку и да буду способни управљати пројектима финансираним од ЕУ – појаснио је Марковић. Први круг интензивне обуке траје четири дана, а Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа обезбиједиће наставак обука у трајању од шест мјесеци. Обука неће бити само теоретска, већ су предмет обуке пројекти које полазници носе из својих локалних заједница.

У селекцији полазника

обуке учествовале су општинске власти у сарадњи са Савезом општина и градова РС и Министарством локалне управе и самоуправе РС. Према Марковићевим ријечима, највећи проблем је у томе што ће се у БиХ релативно неспремно дочекати кандидатски статус, јер то подразумијева да је земља у стању да властитом инфраструктуром управља пројектима ЕУ. - То је вријеме када практично престају међународни тендери и када локалне организације аплицирају за пројекте и проводе их. РС иде у сусрет ситуацији у којој ће ЕУ предати управљање приступним средствима локалним властима и питање је спремност да се одговори на захтјев које ИПА намеће, а то је кандидовање довољно квалитетних пројеката који се уклапају у стратешко одређење ЕУ - додао је он. Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа основана је на основу Закона о Агенцији за развој малих и средњих предузећа са основним циљем да помогне, савјетује и заштити интересе сектора малих и средњих предузећа и да допринесе уравнотежењу привредне структуре.

Обуке за самозапошљавање

Од идеје до властитог бизниса

Након што је прошле године Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа организовала обуке за самозапошљавање у 14 општина широм Републике Српске, које је успјешно завршило 330 полазника, током августа и септембра ове године организоване су и обуке у Требињу, Модричи и Добоју.

У Требињу су едукацију прошла 23 кандидата, а након свечаног уручења сертификата, представљена су три најуспјешнија пословна плана: отварање мотела, дјечије играонице и вртића и производња аутохтоних производа.

Обуку у Модричи успјешно је завршило 19 полазника. Приликом свечаног уручења сертификата, одржана је и презентација пословних планова два полазника обуке: отварање аутолимарске радње и рестаурација олдтајмера и етно парк.

Обуку у Добоју прошло је 20 полазника. Представљена су три пословна плана: машинско малтерисање фасаде, цвјећара и аутопраоница.

Кандидатима, чији пословни план има потенцијала, Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа помоћи ће у изради апликације за кредитна средства Инвестиционо - развојне банке РС, а биће им обезбијеђена и консултантска помоћ.

Још снажнија подршка привреди

Годишњи извјештај за област малих и средњих предузећа (МСП) и занатско-предузетничку дјелатност у Републици Српској за 2009. годину, којег је Влада РС усвојила крајем августа 2010. године, показао је да је РС, упркос свјетској економској кризи, остала одређена да још снажније подржи развој малих и средњих предузећа и предузетништва. У том смислу, значајно је проширена и ојачана институционална подршка развоју овог сектора.

У 2009. години Српска је добила Савјет за развој МСП и предузетништва и формирана је „мрежа развоја“ у коју су укључене све локалне заједнице РС посредством својих локалних агенција и одјељења за привреду, ресорна министарства, јавне институције и невладин сектор. Значајна пажња посвећана је програмима и пројектима у области образовања који би требали ефикасније да допринесу јачању предузетничког духа међу младима у Републици Српској.

Осим институционалне подршке, Влада РС је током 2009. године дала и значајну финансијску подршку малим и средњим предузећима и предузетницима. За подстицај

извозу, субвенције предузећима из области текстила, коже и обуће, те успостављање система квалитета, укупно је одобрено 15,25 милиона КМ.

Инвестиционо-развојна банка у истом периоду пласирала је предузећима укупно 181,17 милиона КМ, од чега је 91,11 одсто за мала и средња предузећа. Такође, и са локалног нивоа пласирано је 6,85 милиона КМ и кредитних и бесповратних средстава.

Министарство породице, омладине и спорта РС додијелило је 1,24 милиона КМ за подршку запошљавању младих и на тај начин посао су добиле 444 особе. Министарство науке и технологије помогло је развој иноваторства и нових технологија са 4,24 милиона КМ, док је Министарство трговине и туризма финансирало пројекте 21 предузећа из ове области.

Према извјештају, у 2009. години у РС пословало је 14.321 предузеће, од чега је 99,62 одсто из категорије малих и средњих предузећа. Највише је микро предузећа - 84,14 одсто, малих је 12,6 одсто, а средњих 2,88 одсто. Већина их је сконцентрисана у регијама Бања Лука (46,96 одсто) и Бијељина (16,56 одсто), а највише их је из области

трговине (42,18 одсто) и прерађивачке индустрије (20,31 одсто). Ова предузећа, у прошлој години запошљавала су укупно 99.430 радника, што је у просјеку седам радника на једно предузеће.

Према подацима Пореске управе РС, у извјештајном периоду отворено је 735 нових предузећа, а истовремено је угашено њих 800.

У исто вријеме, у Српској је пословало 28.228 занатско-предузетничких радњи, највише из области трговине, саобраћаја, складиштења и комуникација, које су запошљавале укупно 40.837 радника. У 2009. години отворено је 3.250 нових радњи, а затворено 5.616.

Иако је Српска лидер у региону у спровођењу Гиљотине прописа, мала и средња предузећа још увијек се сусрећу са одређеним административним и регулаторним препрекама које је потребно уклонити, а више пажње треба посветити и развоју предузетничке инфраструктуре у наредном периоду.

У РС постоји пет пословних инкубатора и то у Бањој Луци, Приједору, Требињу, Шамцу и Модричи. Усвајањем Акционог плана подршке успостављању и развоју пословних зона у РС 2009 - 2013. покренуте су активности утврђивања потенцијалних локација за пословне зоне, као и израда пројектне документације и изградња инфраструктуре. Пројектом

мапирања локација за развој пословних зона у току 2009. године обезбјеђени су важни подаци за дугорочно планирање њиховог развоја. Перспективним је оцијењено 57 локација на територији 39 општина. Осим пословних зона, неопходно је помоћи и настајање и успостављање кластера.

ПРЕДУЗЕТНИШТВО НА ПРВОМ МЈЕСТУ

Народна скупштина РС усвојила Закон о Гарантном фонду који треба да олакша пристицање финансијама, а Инвестиционо-развојна банка већ раније успоставила добровољне кредитне линије

У важећој Стратегији развоја малих и средњих предузећа (МСП) РС, али и новој Стратегији која се ради за период 2011-2013. година, јасно је изражено одређење Републике Српске за достизање европског просјека када је ријеч о носиоцима економског развоја - малим и средњим предузећима. Она у овом тренутку чине 99,56 одсто реалног сектора, а посљедњи званични подаци кажу да их је 26,1 на 1000 становника што је тек половина жељеног европског просјека. Због тога институције Републике Српске, посљедњих година, чине значајан напор на успостављању механизма подршке оснивању нових малих и средњих предузећа, што је и препорука „Акта о бизнису“ који је документ Европске

уније. Иако постоје спорадични механизми на локалном и „регионалном“ нивоу, како у БиХ, тако и у земљама окружења, Република Српска једина је успјела да заокружи цијели механизам подршке и тако створи претпоставке за максимално кориштење људског потенцијала у сврху економског развоја.

Република Српска је кроз Стратегију развоја МСП и предузетништва и Закон о подстицању развоја МСП, исказала јасно одређење за успостављање перманентне подршке предузетништву и малом бизнису. Народна скупштина РС усвојила је Закон о Гарантном фонду који треба да олакша приступ

финансијама, а Инвестиционо-развојна банка је већ раније успоставила повољне кредитне линије. Тиме је заокружен комплетан механизам подршке оснивању нових предузећа базираних на знању и разумијевању улоге малог бизниса у укупном економском развоју локалне заједнице у којој послују, а самим тим и економском развоју цијеле Српске.

Републичка агенција за развој МСП и сама је успоставила дио механизма за подршку новим и постојећим МСП. У прошлој години почеле су обуке за самозапошљавање, урађени правилници и процедуре пружања стручне помоћи почетницима, као и листа доступних домаћих стручњака разних профила који су спремни да пруже такве савјетодавне услуге.

Прошле године организовано је 14 обука широм Српске које је прошло 330 полазника. Добијено је 56 реалистичних пословних планова (17 одсто), 18 реално остваривих

инвестиција (5,4 одсто), 37 потенцијалних радних мјеста. Циклус обука настављен је и ове године, организовањем едукација у Требињу, Добоју и Модричи које је завршило око 60 полазника, а до краја године биће организоване и обуке у Бијељини и Мркоњић Граду. Да није ријеч о пуком трошењу буџетских средстава, већ о инвестицији, најбоље илуструје податак да је на обуке утрошено 233 КМ по полазнику. Уколико се у овој години реализују пословни планови који су прошли и уколико 50 одсто нових предузећа преживи прву годину, Републички буџет добиће кроз порезе и доприносе 27 одсто више средстава него што је укупно утрошено на цијели програм.

Ови резултати, који се крећу у границама европског просјека, још снажније увјеравају да је и у наредном периоду потребно усмјерити енергију на максимално искоришћење људског потенцијала, који Српска има, а који треба усмјерити ка стварању нове

вриједности.

Наиме, просјечан потенцијал сваке нације за неку врсту лидерства (предузетнички дух) је свега пет одсто од укупне популације. Влада РС је препознала важност ове чињенице, па је кроз све стратешке документе и формирање Републичке агенције за развој МСП, предвидјела генерисање МСП у свим секторима. На тај начин је обезбиједила да се РС равноправно укључи у повлачење ИПА средстава намијењених за развој МСП, људских ресурса и рурални развој.

Слиједећи европске директиве, Агенција је значајну пажњу посветила промјени свијести нације о значају предузетништва, па је покренут читав низ активности. У сарадњи с Министарством просвјете и културе РС, ради се на увођењу „предузетничког учења“ у образовни систем. Циљ је да се умјесто едукације кадрова „који не треба да мисле“, успостави систем образовања „кадрова који морају да мисле“.

БРЖЕ И ЈЕФТИНИЈЕ ДО КАПИТАЛА

*Предузећницима
и предузећима
у овом тренутку
један од
највећих проблема
јесте како да дођу
до финансија.
С Гарантним
фондом
Републике Српске
ио ће ићи мноо
лакше, каже
Ковачевић*

Формирањем Гарантног фонда, Република Српска једина је у окружењу заокружила сет механизма подршке развоју. Предузетницима и предузећима у овом тренутку један од највећих проблема јесте како да дођу до финансијских средстава. С Гарантним фондом РС то ће ићи много лакше, било да су им средства потребна за покретање нових пословних активности или одржавање и унапређење постојећих. У сарадњи с Инвестиционо-развојном банком РС (ИРБ РС), помоћи ћемо им да што

прије, што лакше и што јефтиније дођу до капитала, каже **Младен Ковачевић**, в.д. директора Гарантног фонда РС.

На коју начин ћеће им ио омоћућии?

КОВАЧЕВИЋ: Основна дјелатност Гарантног фонда је издавање свих облика гаранција физичким и правним лицима, као и финансијским институцијама са сједиштем у РС. Оснивачки капитал фонда је 30 милиона КМ. Према Закону о Гарантном фонду РС, фонд

може гарантовати за највише 50 одсто укупног износа гаранције одобреног кредита од стране банке или друге финансијске организације. Максимални износ гаранције је пет процената основног капитала фонда, односно 1,5 милиона КМ изданих гаранција по једном предузетнику. Предузетник или предузеће обратиће се пословној банци са захтевом за одређени износ кредита. То ће бити банка с којом ће фонд склопити посебан споразум, а важно је напоменути да мора имати сједиште у Српској. Банка ће, наравно, узети сву могућу

колетарелу, а предузетник ће се за дио недостајућих средстава, обратити Гарантном фонду.

Склађаће ли уговоре с њословним банкама. Хоће ли њио ујрозији њласман кредииа Инвесиииционо-развијне банке РС или ће ња, можда, њосиијешиии?

КОВАЧЕВИЋ: Пословна политика фонда је таква да ћемо предност дати гаранцијама за кредитне линије ИРБ РС. Наравно, подржаваћемо и кредитне линије комерцијалних банака, али ће њихова каматна стопа морати бити нижа, будући да Гарантни фонд сноси дио ризика по пласираном кредиту. Кроз споразум, који ћемо склапати с пословним банкама, сугерисаћемо им да тражиоце кредита усмјеравају на кредитне линије ИРБ за које ћемо издавати гаранције. То ће, наравно, бити тешко, јер комерцијалне банке послују по профитабилном принципу, а неке дају предност кредитима из властитих средстава, без обзира на то што су потписале уговор са ИРБ РС. Ми ћемо тражити најкоректнијег партнера, банку која ће имати најкоректнији однос према предузетнику и предузећу, а и према Гарантном фонду.

Ко ће све моћи рачунаји на њаранцију фонда?

КОВАЧЕВИЋ: Закон је предвидио да се гаранције могу дати за почетне пословне активности, пословне активности младих предузетника, пословне активности жена, затим за пројекте који доприносе запошљавању и очувању радних мјеста, извозно орјентисане

дјелатности, пословне дјелатности из области пољопривреде, производне дјелатности и услужне дјелатности повезане с производним сектором, дјелатности које доприносе унапријеђењу економског развоја подручја с изузетно ниским животним стандардом или високом стопом незапослености и за друге одрживе пројекте. Као што видите, дијапазон подршке је широк, али треба напоменути да Грантни фонд није социјална установа, јер ће за сваку одобрену гаранцију бити наплаћена одговарајућа провизија за преузети ризик. Гаранција има карактер државне помоћи, она обезбјеђује корисницима кредита повољније услове од оних које банке уобичајено пласирају на финансијском тржишту, ниже каматне стопе, или мање захтјеве обезбјеђења кредита.

Коме ће ње гаји њредносии њриликом издавања њаранција?

КОВАЧЕВИЋ: Процјена је да ће у почетку највише захтјева за издавањем гаранција бити у случају почетних пословних активности и у области индивидуалне пољопривредне производње, па је реално очекивати да ћемо значајан износ средстава усмјерити према овим категоријама. Међутим, сигурно је да ћемо подржати и друге пројекте, односно све оне за које процијенимо да су профитабилни, и да могу допринијети запошљавању и развоју.

Шииа у случају да неко не усиије да враии кредии?

КОВАЧЕВИЋ: За разлику од банке, фонд има много скромније механизме обезбјеђења, али то не значи да смо незаштићени. Основни

критеријум на основу којег ћемо ми издавати гаранције је економска одрживост пројекта. Врло озбиљно и студиозно ћемо процјењивати профитабилност пројекта за који се тражи кредит, односно гаранција. Ригорозна ће бити и контрола пласмана кредита, у првом реду чињеница да ли је кредит намјенски утрошен. Такође, тражићемо и мјенице, бланко налоге, заложно право, осигурање имовине у корист фонда и др. Уколико се, ипак, догоди да неко има проблем да сервисира своје обавезе, што се може догодити и из објективних разлога, можемо тражити пролонгирање гаранције код пословних банака како бисмо пружили још једну шансу дужнику, па ћемо тим банкама понудити издавање нове гаранције на договорени рок. Циљ нам је да одржимо пословну активност која је највећи гарант враћања кредита. Посљедња инстанца је суд.

Закон о Гарантном фонду РС, Народна скупштина РС усвојила је у мају. Каг очекујете да ће ње њочееи издаваии њрве њаранције?

КОВАЧЕВИЋ: Финансијски услови за оснивање Гарантног фонда обезбјеђени су из Развојног програма РС. Недавно је Влада РС именовала привремени надзорни одбор и усвојила Статут фонда. Ријешена су и остала подзаконска акта и процедуре, а тренутне активности су усмјерене на регистрацију фонда код надлежног суда. Увјерен сам да ће се формирањем Гарантног фонда РС, посредством којег држава преузима дио пословних ризика предузетника, афирмисати предузетништво, повећати запосленост и створити боља макроекономска позиција друштва.

Д.ГАВРИЛОВИЋ-КУЈУНЦИЋ

Занатско — предузетничкој комори 100.000 марака

Влада Републике Српске одобрила је, крајем августа, 100.000 КМ за рад Занатско-предузетничке коморе РС у овој години, односно за уређење тог сектора у складу с праксом у окружењу и Европској унији.

Према ријечима Милана Цвијића, помоћника министра индустрије, енергетике и рударства Републике Српске, Влада жели да помогне занатско-предузетничкој дјелатности јер је она извор запошљавања и нових радних мјеста, те доприноси пуњењу буџета и настанку малих и средњих предузећа.

Прошле године, у Републици Српској било је 28.200 занатских радњи са 40.800 запослених радника, са евидентираним прометом путем фискалних каса, већим од милијарде КМ, док је пријављени порез износио 16 милиона КМ – наглашава Цвијић.

Он истиче да ће од одобрених 100.000 КМ, Занатско-предузетничка комора Републике Српске добити половину тог износа, по 5.000 КМ добиће пет регионалних комора, а остатак ће бити искориштено за техничко опремање, обуке и писање пројеката.

Директор Републичке агенције за развој малих и средњих предузећа, Слободан Марковић, подсјећа да занатско-предузетнички вид дјелатности има тежи приступ финансијама од предузећа, због чега му је неопходно олакшати организовање према пословном окружењу како би тај сектор могао расти и повећавати број запослених. На тај начин створио би се и још бољи амбијент за стварање предузетничке инфраструктуре. Марковић такође истиче да је важно обезбиједити да се регистрација занатско-предузетничке дјелатности може обавити за један дан у свим општинама Републике Српске, а не само у двадесетак, као што је то сада случај.

Иновациони центар Бања Лука

Инкубатор чека станаре

На конкурс за пријем станара у пословни инкубатор Иновационог центра Бања Лука (ИЦБЛ) пријавило се девет кандидата, а ко је од њих испунио услов за другу фазу конкурса, биће познато до 15. октобра. За њих ће, након тога, бити организована обука чији је циљ да науче како да разраде пословну идеју тако да она буде разумљива, реална и интересантна, а проћи ће и обуку из области комуникационих вјештина како би на што квалитетнији начин презентовали своју пословну идеју Комисији за одабир. Након обуке, запослени у пословном инкубатору ће заједно с кандидатима радити на унапјеђењу пословне идеје и провјеравати њихову способност да је реализују. Такође, у Иновационом центру Бања Лука ових дана почиње с радом прва Предузетничка Академија намијењена свима који желе да стекну практично знање о пословању, развију властиту пословну идеју, оснују властиту посао, или желе да унаприједи своје пословање. Обуке, које воде стручни тренери ЦЕФЕ, провешће кандидате кроз најновији концепт пословања. Обрађиваће се различите теме кроз које ће кандидати лични развој допуњавати вјештинама из области маркетинга, менаџмента, организације, финансија и других области које ће касније примјењивати у пословном животу.

Главна карактеристика Предузетничке академије је рад на

практичним проблемима, заснован на искуственом учењу, динамичном и активном приступу раду и принципима експерименталног учења. Учесници на тај начин постају свјесни својих вјештина, предности и слабости, вриједности и мотива, гдје сами истражују и откривају везу између теорије и праксе – каже Соња Шипка, менаџер Тренинг одјељења ИЦБЛ.

Иновациони центар Бања Лука почео је с радом у јуну ове године, а основан је као фондација Владе РС, Владе Краљевине Норвешке, града Бања Лука, Републичке агенције за развој малих и средњих предузећа и универзитета у Бањој Луци и Источном Сарајеву. То је модеран центар за развој пословних идеја заснованих на знању, иновацијама и модерним технологијама. Чине га пословни инкубатор и тренинг одјељење.

Основни циљ инкубатора је одабир пословних идеја које су засноване на знању, које су иновативне и конкурентне, те имају тенденцију да током боравка у инкубатору прерасту у успјешан посао.

Тренинг одјељење има за циљ да допринесе развоју конкурентности радне снаге и компанија доносећи најновија знања, вјештине и информације малим и средњим предузећима и руководиоцима и запосленима у јавној управи.

В.ЋОРДА

Подршка образовном ријалити шоу „Мој бизнис“

Охрабрити младе да започну посао

Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа са задовољством је прихватила партнерство у пројекту „Мој бизнис“, образовном ријалити шоу који реализује Радио-телевизије Републике Српске, а који би требао да почне да се емитује на програму јавног РТВ сервиса у октобру ове године

- Посебно нас радује чињеница да је РТРС, као јавни сервис грађана Републике Српске препознала проблем неразвијене свијести код грађана Српске о значају предузетништва као јединог могућег модела даљег развоја. Потреба да се млади, незапослени људи охрабре и подрже у жељи да својом креативношћу и иновативним идејама обезбиједје себи егзистенцију, заједнички је задатак свих релевантних институција. Форма коју је одабрао јавни сервис Републике Српске, с рејтингом који ужива код гледалаца и уз стручну помоћ институција попут наше Агенције, Привредне коморе РС и Универзитетског предузетничког центра, који су такође партнери у пројекту, добар је начин да допремо до младих људи и да им, кроз примјере оних који су се одважили да своју егзистенцију узму у властите руке, покажемо да је то могуће – истиче Маја Кнежевић, самостална стручна сарадница у РАРС и чланица жирија у серијалу „Мој бизнис“.

Она додаје да је овај пројекат одличан начин да се сви заинтересовани за предузетништво, кроз занимљиву и

забавну форму, проведу кроз цијели поступак од идеје до покретања фирме, те да им се практично покаже да добра пословна идеја и упорност дају резултат, да се рад исплати и да се од сопственог рада може добро живјети.

Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа организовала је стручну обуку за свих 12 такмичарских парова, учесника серијала, а у сарадњи с амбасадом Краљевине Норвешке у БиХ, организоваће и студијско путовање у Норвешку за финалисте.

У финалу такмичења своје снаге одмјериће такмичарски парови с најбољим пословним идејама, према одлуци стручног жирија, а коначну одлуку о побједнику донијеће гледаоци РТРС, гласањем за своје фаворите током емитовања серијала. Наградни фонд је велики и омогућиће прволасираном пару покретање сопственог бизниса.

Д.ГАВРИЛОВИЋ-КУЈУНЦИЋ

Промовисана брошура „Кораци у успостављању пословних зона“

У Бањој Луци је током септембра пројекат координаторима у најбитнији и неизоставни кораци и промовисана брошура „Кораци у општинама, али и владиним захвати које је потребно провести да би се у прихватљивим оквирина уредила и попунила пословна зона. У наредном периоду ће се наставити едукативна и савјетодавна подршка општинама. У мјесецу октобру 2010. године планирана је организација семинара о теми „Финансирање, управљање и одржавање пословне зоне и модели располагања некретнинама у пословној зони“ у организацији РАРС-а и ГТЗ-а, намијењеног првенствено координаторима пројеката у општинама и владиним службеницима који учествују у развоју и промоцији пословне инфраструктуре.

Брошура је сажето упутство о намијењено доносиоцима одлука и

координаторима у најбитнији и неизоставни кораци и промовисана брошура „Кораци у општинама, али и владиним захвати које је потребно провести да би се у прихватљивим оквирина уредила и попунила пословна зона. У наредном периоду ће се наставити едукативна и савјетодавна подршка општинама. У мјесецу октобру 2010. године планирана је организација семинара о теми „Финансирање, управљање и одржавање пословне зоне и модели располагања некретнинама у пословној зони“ у организацији РАРС-а и ГТЗ-а, намијењеног првенствено координаторима пројеката у општинама и владиним службеницима који учествују у развоју и промоцији пословне инфраструктуре.

KORACI U USPOSTAVLJANJU
POSLOVNIH ZONA

службеницима у надлежним министарствима и јавним развојним институцијама.

Објашњава методолошки приступ и имплементацију активности пројеката оснивања и успостављања пословних зона. Осим основних информација о пословним зонама, презентовани су

М.СТАНОЈЕВИЋ

Закон о привредним друштвима

Пише:

Бојан Ковачевић, дипл. правник

Првог јануара 2010. године, у Републици Српској је на снагу ступио Закон о привредним друштвима. Тиме је ван снаге стављен Закон о предузећима, усвојен 1998. године и мијењан и допуњаван много пута до доношења новог прописа. Иако се може рећи да је ранији закон испунио улогу у оквиру тзв. прве фазе транзицијског законодавства, чињеница је да је од његовог доношења до израде приједлога новог прописа прошло девет година, те да су се стекли услови, а и потреба, усвајања новог прописа и усклађивања ове области с прописима Европске уније. Прије свега, у међувремену је дошло до значајних промена у Републици Српској када је у питању регулатива ове области. Усвојен је Закон о тржишту хартија од вриједности којим су уведени принцип тзв. дематеријализације хартија од вриједности и институција Централног регистра хартија од вриједности, чиме је значајан дио правила који дефинише хартије од вриједности као строго формалне документе, постао непотребан. Исто тако, уведен је појам отворених и затворених акционарских друштава, што је, такође морало да доведе до

измјена у области регулације привредних друштава. Осим поменутих, усвојени су и други прописи који су наметнули потребу за измјеном регулативе привредних друштава.

Веома значајно у новом пропису је и питање назива. Привредно друштво је свакако прихватљивији и адекватнији назив за носиоца пословне активности, него што је то предузеће. Строго правнички посматрано, предузеће и није правни субјекат, већ активност чији је носилац привредно друштво.

Најзначајније новине које овај закон уводи у односу на ранији, су у области друштва с ограниченом одговорношћу и акционарског друштва.

Прво, олакшан је поступак оснивања ових друштава јер је, умјесто два, сада неопходан само један оснивачки акт друштва. Затим, омогућена је самостална процјена неновчаних улога од самих оснивача код друштва с ограниченом одговорношћу и затвореног акционарског друштва (раније је било потребно ангажовати овлаштеног процјениоца), прописани су рокови поступања регистра и др.

Друго, закон је јасно разграничио оснивање акционарских друштава са јавним уписом акција од оснивања друштава које се врши без јавног уписа акција, јер код другог облика оснивања не постоји потреба за заштитом јавног интереса.

Треће, законом је повећање и смањење капитала друштва с ограниченом одговорношћу учињено нешто флексибилнијим и једноставнијим, док је код акционарских друштава прецизније дефинисано, а посебно због заштите инвеститора који врше упис и откуп акција код јавне понуде.

Четврто, повећана је транспарентност рада акционарских друштава у погледу јачања информисаности акционара (посебно малих), чланова друштва и повјерилаца, затим кроз обавезно објављивање зарада управе и менаџмента, обезбјеђење приступа актима и документима друштва, јачање контроле над радом менаџмента и управе, изразито

јачање контролне функције скупштине акционара, депоновање у регистар објава финансијских извјештаја друштва и др.

Пето, побољшане су одредбе о корпоративном управљању код малих и средњих компанија кроз унапређење система управљања друштвима и јачања улоге акционара и повјерилаца.

Шесто, законом је ријешена недоумица која је постојала због ранијег прописа, а у вези разграничења овлашћења управног одбора и директора. Новим прописом је дефинисано да директор и управни одбор нису два органа, већ један.

Седмо, посебна пажња посвећена је заштити малих акционара кроз постојање посебног поглавља посвећеног том питању, чиме је значај заштите још више наглашен.

Иако су новине које доноси Закон о привредним друштвима значајне, посебну пажњу потребно је посветити одредбама које обавезују постојећа привредна друштва да своју правну форму, органе, акционаре и чланове, основни капитал, акције и удјеле, пословно име (раније: назив предузећа), меморандуме, пословне јединице са одређеним овлашћењима у правном промету, као и своје опште акте, ускладе са одредбама овог закона у року од двије године од дана почетка примјене закона.

Поменуто усклађивање подразумијева одговарајуће измјене и допуне оснивачког акта или статута привредног друштва који морају бити нотарски потврђена.

Привредна друштва која не испуне обавезу усклађивања ризикују провођење ликвидационог поступка и то о сопственом трошку.

Како би сте обавезу усклађивања Ваших аката са Законом о привредним друштвима извршили на најекономичнији начин, те како би ове измјене аката прилагодили Вашим потребама, предлагемо Вам да се обратите некоме од именованих [нотара](#) у Републици Српској, или некоме од [консултаната](#) са листе Републичке агенције за развој малих и средњих предузећа.

КОТОРВАРОШКИ ДОН КИХОТ ОСВАЈА СВИЈЕТ

Знање је наше најјаче оружје. Са знањем можемо равноправно конкурисати на свјетском тржишту и тражити бољу будућност, каже Тешић

До краја новембра которварошка вјетротурбина, иновација коју, заједно са оцем и братом, потписује млади иноватор из Републике Српске Мирослав Тешић, завјориће се на базним станицама словеначког телеком оператера. То ће истовремено бити и најбољи увод у масовну производњу изума коме је протеклих година одао признање цијели свијет.

- Специфичност наше турбине је у томе што се безбиједно може примјењивати и у урбаним зонама, не ствара буку, а потпуно је безбиједна за птице, због чега смо једина компанија ове врсте која је у Словенији добила грађевинску дозволу. Посао са Словенцима кључна је референца која ће нам обезбиједити уговоре са бројним компанијама које ће се појавити на Свјетском сајму мобилних комуникација који ће бити одржан у фебруару у Барселони. То ће практично значити почетак

масовне производње наше вјетротурбине - појашњава Тешић, вођа пројектног тима и власник компаније “Турбина ИПД”.

Тако се, овај упорни и предузимљиви човјек, коначно приближио остварењу свог пословног сна. Требало је доста времена и упорности, али кад вјерујеш у себе, каже Мирослав, све је могуће.

- Мој отац, који је аутоелектричар по занимању, почео је, више из хобија, да експериментира са вјетротурбином. У почетку није могао ни претпоставити каква ће бити судбина његове идеје. Ја сам се за то почео интересовати прије шест година. Схватио сам да је идеја одлична и да је треба даље усавршавати како би се једног дана могла претворити у производ.

Једноставно, имали смо нешто добро, што није имао нико други, а свима је потребно – присјећа се Тешић.

Признаје да пут није био лак. Било је безброј препрека, али Тешићи нису одустајали.

Вјеровали смо у квалитет идеје. Идеја је пресудна. Ако је добра, она и сама крчи пут. Први наш корак било је регионално такмичење Свјетске банке 2006. године, на

којем смо побједили и добили 35.000 долара, што је био значајан импулс за даље усавршавање идеје, израду прототипа, оснивање предузећа и све друго што је потребно да се приближимо производњи. Онда су се низала такмичења и награде, привукли смо пажњу медија, стручне јавности, инвеститори су чули за нас, почели смо да комуницирамо са свјетским компанијама. Дакле, наше је било да понудимо добар производ, а добар производ нађе пут, прије или касније – истиче Тешић.

Сад се ствари ланчано одвијају. “Турбина ИПД”, са србијанском “Металком”, тренутно финализира пројекат уличне расвјете која ће се напајати из алтернативних извора енергије – вјетра и сунца. Има и других пројеката, па би се которварошки изум, осим у Европи, ускоро могао наћи и у Африци, Америци и Аустралији.

-Ми имамо доста паметних људи који имају одличне идеје и друштво би их требало још више подржати. Једно вријеме на иноваторе нико није обраћао пажњу. Ствари се полако мијењају на боље. Нас је подржала Влада РС, имамо подршку и помоћ Републичке агенције за мала и средња предузећа, нашли смо своје мјесто и у недавно основаном Иновационом центру Бања Лука. Знање је наше најјаче оружје. Са знањем можемо равноправно конкурисати на свјетском тржишту и тражити бољу будућност – закључује Тешић.

Vaša poslovna

Naš zadatak

Републичка агенција
за развој малих и
средњих предузећа